

PROTOKÓŁ

54. Festiwalu Folkloru Górali Polskich – Żywiec 2023

Konkurs odbył się w dniach 29 lipca – 1 sierpnia 2023 roku w amfiteatrze „Pod Grojcem” w Żywcu. W Festiwalu wzięły udział 23 zespoły.

Zespoły oceniało Jury w składzie:

dr Małgorzata Kiereś	etnograf, przewodnicząca Komisji
Lidia Czechowska	choreograf
Marta Smólczyńska	etnolog
Czesław Węglarz	muzyk, folklorysta
Jan Karpiel-Bułecka	muzyk, folklorysta
Bogdan Matusik	muzyk, folklorysta
Marek Koźlik	choreograf
Kazimiera Koim	sekretarz Komisji

Prezentacje 54. Festiwalu Folkloru Górali Polskich w Żywcu według kolejności występowania zespołów:

- ZESPÓŁ GÓRALI BUKOWIŃSKICH WATRA z Brzeźnicy – prezentujący program „Wesele bukowińskie”
- ZESPÓŁ REGIONALNY LIMANOWIANIE z Limanowej – z programem „Ograbek”
- ZESPÓŁ REGIONALNY ZBYRCOK z Juszczyna – przedstawiający program „Druga część wesela babiogórskiego”
- ZESPÓŁ REGIONALNY LIPNICZANIE z Lipnicy Wielkiej – z programem „Po drobsku u Wojciecha”
- ZESPÓŁ REGIONALNY MAGURZANIE z Łodygowic – prezentujący program „Wesele z początku XX wieku Julecki z Zorzeca i Jonka z Ciśca – fragment z oczepinami”
- ZESPÓŁ REGIONALNY STAROSĄDECZANIE ze Starego Sącza – przedstawiający program „Po łodpuście”
- ZAGÓRZAŃSKI ZESPÓŁ FOLKLORYSTYCZNY DOLINA MSZANKI z Mszany Dolnej – przedstawiający program „Pierwszy dzień w nowej chałpie”
- ZŁOTNICKI ZESPÓŁ GÓRALI CZADECKICH DOLINA NOWEGO SOŁOŃCA ze Złotnika – występujący z programem „Dranie szloków”

- ZESPÓŁ REGIONALNY DOLINA SŁOMKI ze Stronia – z programem „Ocepiny”
- ZESPÓŁ REGIONALNY BRENNA IM. JÓZEFA MACHA z Brennej – prezentujący program „Przy łożnisku piyrszego moja”
- ZESPÓŁ REGIONALNY PRZYSZOWIANIE IM. EDWARDA BOCHEŃSKIEGO z Przyszowej – z programem „Płodłoz”
- ZESPÓŁ REGIONALNY STAROWIEJSKI HYR ze Starej Wsi – przedstawiający program „Imieniny u Jona”
- ZESPÓŁ REGIONALNY MSZALNICZANIE z Mszalnicy – prezentujący program „Ocepiny”
- ZESPÓŁ REGIONALNY GÓRZONY z Ochotnicy Dolnej – z programem „Skubacki”
- ZESPÓŁ REGIONALNY ŚWARNI ŁOJCE z Sadku-Kostrzy – prezentujący program „Na dozynku”
- ZESPÓŁ REGIONALNY SŁOPNICKI ZBYRCOK ze Słopnic – z programem „Po kolędzie na Scepona”
- ZESPÓŁ REGIONALNY JAKUBKOWIANIE z Łososiny Dolnej – przedstawiający program „Łod łocopin do rana (część wesela)”
- REGIONALNY ZESPÓŁ DOLANIE z Gilowic – prezentujący program „Śmiergust”
- ZESPÓŁ GÓRALSKI TURNIE z Zakopanego – przedstawiający program „Posiady w Świyntego Scepona”
- ZESPÓŁ REGIONALNY MYSTKOWIANIE z Mystkowa – z programem „Powrót z asenterunku”
- ZESPÓŁ REGIONALNY ROMANKA z Sopotni Małej oraz ZESPÓŁ REGIONALNY GROJCOWIANIE z Wieprza – przedstawiający program „Z koniem po niysopuście”
- REGIONALNY ZESPÓŁ DOLINA POPRADU z Piwnicznej-Zdroju – prezentujący program „Na flisie”

Wszystkie zespoły biorące udział w konkursie zostały ocenione przez Komisję. Organizatorzy zapewнили każdemu z nich możliwość omówienia programu z członkami Jury na specjalnie zorganizowanych w tym celu konsultacjach. Dotyczyły one całokształtu problematyki związanej z prezentacją programu folklorystycznego, tj. obejmowały zagadnienia z następujących dziedzin: muzyki, tańca, stroju, obrzędowości i reżyserii scenicznej. Stanowiły formę doształcania instruktorów. Indywidualne rozmowy przeprowadzono z kierownikami i delegacjami wszystkich zespołów.

Jury miało do dyspozycji następujące nagrody regulaminowe, których fundatorem jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

Złote Żywieckie Serce	i	15.000 zł
Srebrne Żywieckie Serce	i	13.000 zł
Brązowe Żywieckie Serce	i	11.000 zł
9 wyróżnień regulaminowych dla zespołów po		2.700 zł
4 wyróżnienia regulaminowe dla zespołów po		1.500 zł
nagroda indywidualna		700 zł
Ogółem pula nagród wynosi		70.000 zł

Po wnikliwej analizie programów zaprezentowanych przez zespoły Jury przyznało nagrody, które otrzymują:

Złote Żywieckie Serce i nagrodę pieniężną 15.000 zł

– ZESPÓŁ REGIONALNY MAGURZANIE z Łodygowic – prezentujący program „Wesele z początku XX wieku Julecki z Zorzeca i Jonka z Ciśca – fragment z oczepinami”

Srebrne Żywieckie Serce i nagrodę pieniężną 13.000 zł

– REGIONALNY ZESPÓŁ DOLINA POPRADU z Piwnicznej-Zdroju – prezentujący program „Na flisie”

Brązowe Żywieckie Serce i nagrodę pieniężną 11.000 zł

– ZESPÓŁ REGIONALNY MYSTKOWIANIE z Mystkowa – z programem „Powrót z asenterunku”

Jury postanowiło przyznać 9 wyróżnień regulaminowych za poszczególne elementy programu i nagrody pieniężne po 2.700 zł każda, które otrzymują:

– ZESPÓŁ REGIONALNY ZBYRCOK z Juszczyzna za etnograficzne i artystyczne walory wesela z Juszczyzna

– ZESPÓŁ REGIONALNY STAROSĄDECZANIE ze Starego Sącza za prezentację tradycyjnych tańców Lachów Sądeckich

– ZAGÓRZAŃSKI ZESPÓŁ FOLKLORYSTYCZNY DOLINA MSZANKI z Mszany Dolnej za repertuar oraz dobry śpiew i tańce Górali Zagórzańskich

– ZESPÓŁ REGIONALNY BRENNA IM. JÓZEFA MACHA z Brennej za niezwykłą dbałość

kultywowania tradycji górali z Brennej

- ZESPÓŁ REGIONALNY STAROWIEJSKI HYR ze Starej Wsi za prezentację tańców Lachów Limanowskich
- ZESPÓŁ REGIONALNY MSZALNICZANIE z Mszalnicy za prezentację wesela Lachów Sądeckich
- ZESPÓŁ REGIONALNY JAKUBKOWIANIE z Łososiny Dolnej za prezentację oczeplin, śpiew i tradycyjne brzmienie muzyki
- REGIONALNY ZESPÓŁ DOLANIE z Gilowic za pielęgnowanie wiosennej obrzędowości w Gilowicach oraz tańce Dolan
- ZESPÓŁ REGIONALNY ROMANKA z Sopotni Małej oraz ZESPÓŁ REGIONALNY GROJCOWIANIE z Wieprza za prezentację obyczajowości ostatekowej Górali Żywieckich

Jury postanowiło przyznać 4 wyróżnienia regulaminowe za poszczególne elementy programu i nagrody pieniężne po 1.500 zł każda, które otrzymują:

- ZESPÓŁ GÓRALI BUKOWIŃSKICH WATRA z Brzeźnicy za prezentację wesela Górali Czadeckich
- ZŁOTNICKI ZESPÓŁ GÓRALI CZADECKICH DOLINA NOWEGO SOŁOŃCA ze Złotnika za pielęgnowanie tradycji Górali Czadeckich
- ZESPÓŁ REGIONALNY DOLINA SŁOMKI ze Stronia za dobry śpiew i tańce Lachów Sądeckich
- ZESPÓŁ REGIONALNY PRZYSZOWIANIE IM. EDWARDA BOCHEŃSKIEGO z Przyszowej za tradycyjne tańce Lachów Sądeckich

Na Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem zostały wytypowane następujące zespoły:

- ZESPÓŁ REGIONALNY MAGURZANIE z Łodygowic – prezentujący program „Wesele z początku XX wieku Julecki z Zorzeca i Jonka z Ciśca – fragment z oczeplinami”
- ZESPÓŁ REGIONALNY MSZALNICZANIE z Mszalnicy – prezentujący program „Ocepiny”
- ZESPÓŁ GÓRALSKI TURNIE z Zakopanego – przedstawiający program „Posiady w Świyntego Scepona”
- REGIONALNY ZESPÓŁ DOLINA POPRADU z Piwnicznej-Zdroju – prezentujący program „Na flisie”

Ponadto Komisja postanowiła przyznać nagrodę konkursową, indywidualną w wysokości 700 zł dla

– Marka Zięby, kierownika Zespołu Starosądeczanie ze Starego Sącza za mistrzowskie wykonywanie akompaniamentu skrzypcowego – sekund.

Uwagi Komisji:

Jury wyraża radość, że podczas 54. Festiwalu Folkloru Górali Polskich w Żywcu wzięły udział 23 zespoły z następujących grup etnograficznych polskich Karpat: Górale Śląscy, Górale Żywieccy, Górale Babiogórscy, Górale Podhalańscy, Górale Czadeccy, Górale Zagórzańscy, Górale ze Słopnic, Górale Ochotniccy, Górale Nadpopradzcy oraz z terenów podgórskich: Lachy Sądeckie, Lachy Limanowskie, Lachy Szczyrzyckie, Pogórzanie i Dolanie.

Komisja sugeruje konieczność zwrócenia uwagi na zgodność tonalną śpiewu z muzyką. Istotna jest archaiczność skali lidyjskiej w śpiewie.

Jury zaleca eliminację dialogów i monologów nieposiadających znaczenia dla kontekstu prezentowanego widowiska.

Komisja obserwuje zanik gwary, która jest podstawowym elementem kultury tradycyjnej i wymaga pielęgnacji.

Komisja zauważa problemy w odczytywaniu głębokich treści znaczeniowych w kodzie obrzędowym.

Widoczna jest wielka dbałość o estetykę i zróżnicowanie elementów stroju oraz zaznaczenie czasoprzestrzeni obrzędowości.

Z wielką radością i satysfakcją Jury podkreśla bogactwo tematyczne prezentowanych widowisk. Stanowiło ono wielką wartość tegorocznego Festiwalu Folkloru Górali Polskich, za co Komisja składa podziękowania instruktorom prowadzącym swoje zespoły.

Jury wyraża wdzięczność wobec wszystkich grup i instruktorów zespołów za wielki wkład pracy oraz zaangażowanie w przygotowanie artystyczne, merytoryczne i organizacyjne widowisk.

Komisja dziękuje pracownikom Regionalnego Ośrodka Kultury w Bielsku-Białej oraz Miejskiego Centrum Kultury w Żywcu za bardzo dobre przeprowadzenie konkursu.

Fundatorem nagród (70.000 zł) dla laureatów 54. Festiwalu Folkloru Górali Polskich w Żywcu jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Żywiec, 1 sierpnia 2023

Podpisy członków Komisji:

dr Małgorzata Kiereś

Lidia Czechowska

Marta Smólczyńska

Czesław Węglarz

Jan Karpiel-Bułecka

Bogdan Matusik

Marek Koźlik

Kazimiera Koim